

Juryhandboek
Waterpolo

Colofon

Dit is een uitgave van de Koninklijke Nederlandse Zwembond,
Wattbaan 31-49, 3438 EX Nieuwegein – Huis van de Sport
Postbus 7217, 3430 JE Nieuwegein

Opmaak : KNZB
Druk : Sportbondencentrum

Coördinatie uitgifte : productbeheerder KNZB afd. S&O
Coördinatie inhoud : projectleider Innovatie -

opleidingen@knzb.nl
innovatie@knzb.nl

Tekstbijdrage

A. Kreuger

Uitgave : ...

Jan.2007 – versie 2.5

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de KNZB. © KNZB

Hoofdsponsor waterpolo

Suppliers waterpolo

Inhoudsopgave:

1. INTRODUCTIE	7
1.1 DIT HANDBOEK	7
1.2 DE ORGANISATIE	8
1.3 WATERPOLO – DE ORGANISATIE & DE OFFICIALS	11
1.4 PROTOCOL ONTVANGST SCHEIDSRECHTER(S).....	12
2. DE W - OFFICIAL.....	13
2.1 DE W- FUNCTIONARIS	13
3. EN VERDER.....	15
3.1 DE TAKEN VAN DE SCHEIDSRECHTER.....	15
3.2 HET SPEELVELD EN HET WEDSTRIJDMATERIAAL.....	16
3.3 DE GRENSRECHTERS (TER INFORMATIE)	17
3.4 DE JURYTAFEL	18
3.5 DE TIJDWAARNEMERS	18
3.5.1 De tijdwaarnemer speeltijd	18
3.5.2 De Tijdwaarnemer - 30 sec. regel	19
3.6 DE SECRETARIS	19
3.7 TEKENS TE GEBRUIKEN DOOR DE OFFICIALS	21
4. SPELSITUATIES.....	25
4.1 DE TIME-OUT	25
4.2 DE 30 SEC. REGEL.....	26
4.3 TERUGKOMEN NA EEN STRAFPERIODE	27
4.4 WISSELING VAN SPELERS.....	28
4.5 ONGERECHTIGDE SPELER	28
4.6 WISSELING VAN BALBEZIT	29
5. DE FORMULIEREN	31
5.1 EEN OVERZICHT	31
5.1.1 Het wedstrijdformulier - bijgaand.....	31
5.1.2 Waterpolo protest formulier - bijgaand	31
5.1.3 Het formulier 'staken/protest'	31
5.1.4 Rapportage wangedrag	31
5.2 NOTITIES OP HET WEDSTRIJDFORMULIER	34
5.3 SAMENVATTING TEKENS EN NOTATIES	37
5.4 TOELICHTING OP HET VOORBEELD WEDSTRIJDFORMULIER	38
5.5 VOORBEELD WEDSTRIJDFORMULIER	39
6. BIJLAGE	41
6.1 VOORSTEL VERBETERING	41

1. Introductie

1.1 Dit handboek

Dit handboek hoort op de jurytafel, aangevuld met de handleiding voor het scorebord en een overzicht van de afspraken met de accommodatiebeheerder.

Leeswijzer voor de cursist

Dit handboek is gebaseerd op het cursusboek W-official en dient als naslagwerk voor de jury

Functioneren van W-officials bij wedstrijden

- Na ontvangst van het legitimatiebewijs door de vereniging mogen de geslaagden gaan functioneren bij competitiewedstrijden.
- De vereniging is, i.s.m. de kring en de bond, verantwoordelijk voor eventuele bijscholing, bijvoorbeeld bij spelregelwijzigingen.

Behoud en verlies van bevoegdheid

De kring bepaalt hoeveel maal een W-functionaris per seizoen moet functioneren om zijn bevoegdheid te behouden. De vereniging wordt geadviseerd het functioneren van de W-officials te bewaken.

De kring heeft de bevoegdheid, om bij gebleken onvoldoende geschiktheid, de functionaris af te voeren.

1.2 De organisatie

De Koninklijke Nederlandse Zwembond

De KNZB is een vereniging. Net zoals bij alle verenigingen kiezen de leden het Bondsbestuur via de ALV (Algemene Ledenvergadering). Het Bondsbestuur legt verantwoording af aan de ALV. De leden controleren daarmee het Bondsbestuur. De leden benoemen bovendien een drietal toezichthoudende commissies. Het Bondsbestuur benoemt een zevental adviescommissies. De uitvoerende organisatie wordt gevormd door het bondsbureau, onder leiding van een directeur en door een groot aantal vrijwilligers die zitting hebben in taak- en projectgroepen.

Bondsbestuur (Landelijk)

Het Bondsbestuur is benoemd door de ALV (Algemene Ledenvergadering) en werkt volgens de richtlijnen van het door de ALV goedgekeurde KNZB -reglement.

Afhankelijk van hun benoeming en zittingsperiode worden de leden van het bondsbestuur jaarlijks gekozen of herkozen voor een nieuwe zittingsperiode door de afgevaardigden van de verenigingen. De reglementen geven het kader waaraan het bondsbestuur en alle andere organen zich moeten houden. Tijdens de ALV worden reglementswijzigingen in stemming gebracht, en al dan niet aanvaard.

Het Bondsbestuur is als volgt samengesteld:

- Voorzitter (*Aandachtsveld bestuurlijke proces/persvoorlichting en Promotie*)
- Secretaris (*Aandachtsveld Juridische Zaken/Bestuurlijk proces/Bonds-bureau*)
- Penningmeester (*Aandachtsveld financiële zaken*)
- Lid (*Aandachtsveld Verenigingsondersteuning/Elementair Zwemmen en Aquafun*)
- Lid (*Aandachtsveld Zwemmen/Masters*)
- Lid (*Aandachtsveld Waterpolo/Medische Zaken*)
- Lid (*Aandachtsveld Synchroonzwemmen/Reglementen/Tuchtzaken*)
- Lid (*Aandachtsveld Schoonspringen/Kaderondersteuning/Vrijwilligersbeleid*)

Het Bondsbestuur wordt terzijde gestaan door een aantal, door het bestuur of door de ALV gekozen commissies, o.a.:

- Financiële commissie
- Tuchtcommissie
- Commissie van Beroep

En door een aantal Bestuurlijke Adviescommissies o.a.

- De BAC – Reglementzaken die het bestuur adviseert bij besluiten rond reglementen en spelregels

De KNZB is aangesloten bij:

- de Europese zwem-organisatie, de Ligue Européenne de Natation (LEN)
- de Wereld zwem-organisatie, de Fédération Internationale de Natation Amateur (FINA)
- het Nederlands Olympisch Comité/Nederlandse Sport Federatie (NOC/NSF)

In een structuurschets ziet dat er voor de KNZB als volgt uit:

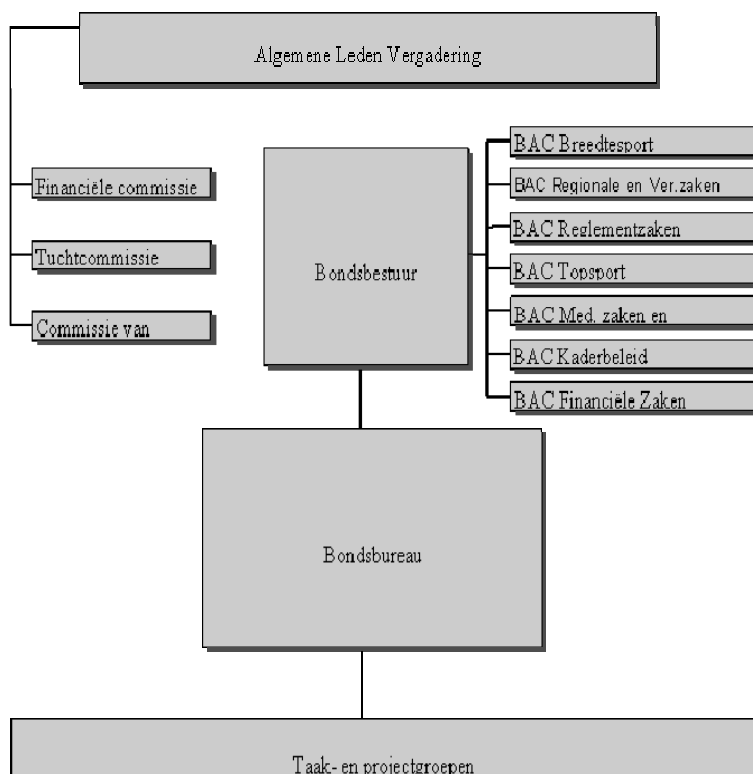
Het bondsbureau bestaat uit de afdelingen:

- Staf,
- Ledenservice,
- Innovatie,
- Sport & Opleidingen en
- Topsport & Talentontwikkeling.

De TG (TaakGroep)-Reglementen en de TG'en per sport, adviseren het bondsbureau bij de inhoudelijke & sporttechnische aspecten van reglementen en spelregels. Ze verzorgen daarbij bijvoorbeeld ook de vertaling, de (cursus) documentatie e.d.

De werkterreinen of beleidsvelden waar de KNZB zich mee bezig houdt zijn:

- Ledenservice,
- Accommodaties,
- Elementair Zwemmen,
- Competities & Kampioenschappen,
- Sportontwikkeling,
- Deskundigheidsbevordering,
- Talentontwikkeling & Topsport en
- Marketing & Externe communicatie.

Ze worden uitvoerig beschreven in het meerjaren -beleidsplan 2005-2008 van de bond:

Waterkracht – Samen aan de bak. Op de website van de KNZB is een actueel overzicht te vinden van alle medewerkers van het bondsbureau, inclusief de werkzaamheden waar zij zich mee bezig houden.

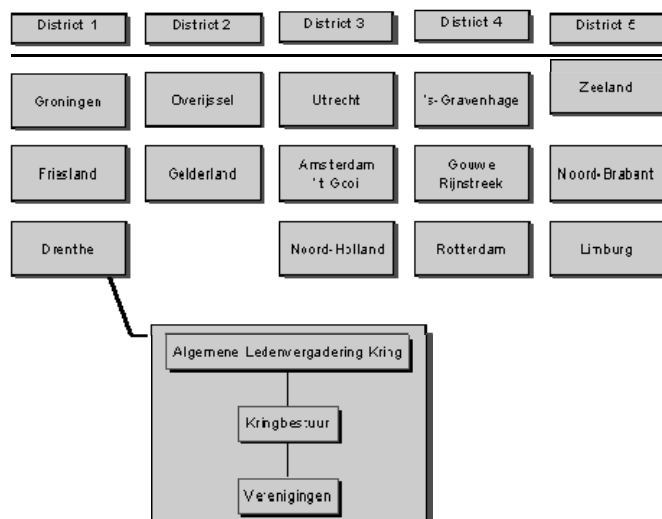
De regionale en lokale KNZB: district, kring en vereniging

Districten en Kringen

De KNZB is opgedeeld in veertien (zelfstandige) kringen die ieder hun eigen statuten en een eigen huishoudelijk reglement hebben.

Deze kringen hebben zich verenigd in districten, maar deze districten zijn geen officiële organen van de KNZB.

De zwemverenigingen zijn zowel lid van de kring als van de KNZB en worden vertegenwoordigd op de Algemene Leden Vergaderingen van de kring en van de bond. Voor beide ledenvergaderingen geldt dat het aantal stemmen dat een vereniging heeft, bepaald wordt door het ledental van de vereniging.

s'Gravenhage = Haaglanden

De regels van het spel

De sportieve en bestuurlijke samenwerking binnen de zwembond de samenwerking met de andere sportbonden (NOC/NSF) met de andere Europese landen (LEN) en daar buiten (FINA) kan niet zonder een groot aantal afspraken. Deze afspraken zijn vastgelegd in de statuten en reglementen van de KNZB.

Afdeling A	- de statuten van de KNZB
Afdeling B	- het huishoudelijk reglement
Afdeling C	- het Algemeen sportreglement
Afdeling D/H	- de reglementen per tak van sport
Afdeling E	- het Waterpolo reglement - <i>Bijlage E1, de Waterpolospelregels (de Nederlandse versie van de FINA -regels)</i>
Afdeling L	- Tuchtrechtspraak
Afdeling M	- Disciplinaire rechtspraak
Afdeling N	- Arbitrale rechtspraak
Afdeling P	- Doping reglement
Afdeling Q	- Gedrag- / Beroepscode (NFWS)

Wijziging van deze reglementen en de spelregels gebeurt op voorstel van de leden, het bestuur of op basis van besluiten die genomen zijn door de landelijke of internationale organisaties.

Voorstellen tot wijziging moeten door de Algemene Ledenvergadering (ALV) worden beoordeeld en goedgekeurd. Voor spelregelwijzigingen die voortkomen uit LEN of FINA besluiten kan het bondsbestuur, namens de ALV, een besluit nemen.

1.3 Waterpolo – de organisatie & de officials

A. de Vereniging

Deze kent haar bestuur en de technische commissies en natuurlijk ook een Waterpolocommissie met: De waterpolosecretaris en coördinatoren bijv. voor official en/of scheidsrechterzaken.

Officials zoals (per kring/district kunnen er verschillen zijn):

- W officials voor de jury tijdens de wedstrijden
- Spelbegeleiders voor het begeleiden (fluiten) van de (mini) pupillen
- Verenigingsscheidsrechters voor het fluiten van de wedstrijden op Kring- niveau

De verenigingen vormen gezamenlijk de Kringen.

B. de Kring

Zij werkt met of is afgeleid van een door de Algemene Vergadering (ALV) goedgekeurd KNZB- Bondsreglement. Ook zij kent haar bestuur en technische commissies.

Voor de "W" functionaris is van belang dat:

- De kringwaterpolocommissie (KWPC) en de kring competitieleider zorgen voor het wedstrijdrooster van de kringwedstrijden.
- Kringscheidsrechterscommissie (KSC) en de indeler voor de indeling van de scheidsrechters
- Of een combinatie van beiden

De beide hierboven genoemde commissies vervullen in de kring diverse taken, zoals de zorg voor het opleiden van scheidsrechters, "W"- functionarissen, enz.

De commissies organiseren en zijn verantwoordelijk voor onder meer de kringwaterpolo -competitie en het aanwijzen van scheidsrechters met de bevoegdheid "Z".

Deze bevoegdheid geldt voor het leiden van kringcompetitie waterpolowedstrijden.

In Nederland zijn 14 kringen.

De kringen behoren tot één van de 5 districten die Nederland kent. Jaarlijks is er een kringvergadering die aan de ALV van de KNZB vooraf gaat. De afgevaardigden van de verenigingen mogen op de ALV ieder max. 15 stemmen uitbrengen, gerekend naar het aantal leden en ondersteunende leden.

C. het District

Zij werkt met of is afgeleid van een door de ALV goedgekeurd KNZB- Bondsreglement.

Een district kent alleen een aantal technische commissies.

De voorzitter van de DWPC draagt onder meer zorg voor het laten functioneren van de:

- De Districtswaterpolo -commissie (DWPC) en de Districtcompetitieleider
- De Districtscheidsrechterscommissie (DSC) en de indeler van de scheidsrechters voor de districtwedstrijden.

Zij laten de Districtswaterpolo- competitie verspelen en stellen de districtsscheidsrechters aan met de bevoegdheid "Y". Deze bevoegdheid geldt voor het leiden van Districtswaterpolo- competitie- wedstrijden.

D. de Bond

Het bondsbureau wordt voor het Waterpolo geadviseerd door een aantal taakgroepen:

- Taakgroep Scheidsrechterszaken (TGS)
- Competitiezaken
- Taakgroep jeugdwaterpolo
- Taakgroep O(verleg) (S)cheidsrechterszaken - Waterpolo

In overleg met de verschillende taakgroepen en met de bijdrage van verschillende vrijwilligers zorgt het bondsbureau voor:

- Het wedstrijdrooster voor de bondscompetitie
- De verwerking van de uitslagen en de wedstrijdformulieren van de bondscompetitie
- De indeling van de bondsscheidsrechters
- Het beheer van het WCS (Waterpolo competitie systeem) waarin de Bonds-, Districts- en Kring- competitieleiders het wedstrijdprogramma samenstellen.
- De reglementen en spelregels
- Het materiaal voor de official cursussen en de examens
- De beoordeling van de bondsscheidsrechters en de afvaardiging naar internationale toernooien e.a.

1.4 Protocol ontvangst scheidsrechter(s)

Met betrokken partijen en met name waar het betreft de scheidsrechters voor de bondscompetitie zijn afspraken gemaakt in de vorm van aanbevelingen over de wijze waarop ze door de thuisspelende vereniging worden ontvangen en begeleid.

PROTOCOL VOOR HET ONTVANGEN EN BEGELEIDEN VAN WATERPOLOSCHEIDSRECHTERS DOOR DE ORGANISERENDE VERENIGINGEN IN DE BONDSCOMPETITIE
--

- Bij aankomst in de accommodatie van de organiserende vereniging meldt de scheidsrechter zich (45 minuten voor de wedstrijd) bij de receptie of het restaurant van het zwembad.
- Door een vertegenwoordiger/-ster van de organiserende vereniging wordt de scheidsrechter welkom geheten en hem/ haar een consumptie aangeboden. Deze vertegenwoordiger/-ster blijft beschikbaar als aanspreekpunt voor de scheidsrechter gedurende diens verblijf in de accommodatie van de organiserende vereniging.
- Indien de scheidsrechter zijn/ haar partner heeft meegenomen krijgt deze door de organiserende vereniging een (gratis) plaats in het zwembad aangeboden.
- De organiserende vereniging wijst de scheidsrechter diens kleedruimte (geen ruimte waar de ploegen ook gebruik van maken) en doucheruimte.
- Tijdens iedere wedstrijd krijgt de scheidsrechter door de organiserende vereniging een consumptie aangeboden.
- Na afloop van diens laatste wedstrijd krijgt de scheidsrechter door de organiserende vereniging een consumptie en een broodje of iets dergelijks aangeboden.
- Wanneer de scheidsrechter met openbaar vervoer reist en hij of zij de vereniging verzoekt hem/haar af te halen en terug te brengen van/ naar het station verleent de organiserende vereniging hierbij medewerking.

De jury is doorgaans het eerste aanspreekpunt voor de bezoekende scheidsrechters.

2. De W - official

2.1 De W- functionaris

De cursus voor W(edstrijd)-functionaris leidt op tot een officieel gelegitimeerde functionaris die het verloop van een waterpolowedstrijd ondersteunen.

De juryfunctionaris, die zich niet kan legitimeren, kan door de scheidsrechter van het functioneren aan de jurytafel worden uitgesloten.

Zij fungeren als verlengstuk van de scheidsrechter. Zij staan in voortdurende - overwegende non-verbale - communicatie met de scheidsrechter.

De W -functionarissen vormen de kern van de bezetting van de jurytafel tijdens de wedstrijd. De jurytafel zorgt voor het uitoefenen van de volgende functies:

- Secretaris
- Tijdopnemer netto -speeltijden
- En voor de wedstrijden op Bonds-, Districts- en Kringniveau:
- Tijdopnemer 30 seconden
- Daarnaast mag de W -official officieel als grensrechter fungeren

Met verwijzing naar de competitiereglementen van Kringen en Districten, kunnen deze eventueel aangeven voor welke kring / district wedstrijden afgeweken mag worden van de eis dat alle juryleden W - official zijn en zich als zodanig moeten kunnen legitimeren.

In functie

Wanneer daarna via het polosecretariaat van de vereniging de pasfoto's van de cursisten bij de secretaris van de Kring Scheidsrechterscommissie binnen zijn, worden de officiële legitimatiekaarten- W aan de verenigingen verstuurd. Dan pas is de cursist officieel W -functionaris en mag deze als zodanig tijdens waterpolowedstrijden fungeren.

De W-legitimatie

W - legitimatiekaart	
SECRETARIS / TIJDOPNEMER WATERPOLO	
 Koninklijke Nederlandse Zwembond	
1. Deze legitimatie is uitgegeven door:	Kring:
2. De legitimatie is afgegeven conform art. C18 (01-2006) van het algemeen sportreglement van de KNZB.	
3. Zonder KNZB / Kring - stempel is deze legitimatie niet geldig.	
4. Deze legitimatie is alleen geldig indien het reg.nr. geldig is	
5. Eventuele mutaties kunnen alleen door het Kringbestuur worden aangebracht.	
6. Op verzoek van de scheidsrechter moet deze legitimatie worden getoond	
7. De scheidsrechter kan een jurylid voor de wedstrijd uitsluiten indien hij/zij niet in het bezit is van een geldige W - legitimatie	
8. Bij gebleken fraude kan de legitimatie door de scheidsrechter worden ingehouden	

W - legitimatiekaart	
SECRETARIS / TIJDOPNEMER WATERPOLO	
Naam	
Voornamen	
Geboortedatum	
Vereniging	
Geldig t/m	
Registratienummer	
Handtekening houder	Handtekening namens Kringbestuur
Koninklijke Nederlandse Zwembond + 2005	

De nrs. en namen van de fungerende W-officials worden genoteerd op het wedstrijdformulier. De legitimatiekaarten dienen aanwezig te zijn bij de jury en op verzoek te worden getoond aan de scheidsrechter(s).

Op basis van de gegevens op de wedstrijdformulieren wordt door de kring geregistreerd en beoordeeld in hoeverre een W-official voldoende fungeert. De Kring stelt vast hoe vaak een W-functionaris minimaal moet functioneren i.r.m. het continueren van de bevoegdheid

3. En verder

3.1 De taken van de Scheidsrechter

Voor de wedstrijd:

- Hij/ Zij controleert het materiaal.
- Hij/ Zij controleert aan de hand van de namen op het wedstrijdformulier en de legitimatiekaarten de spelers/ speelsters.
- Hij/ Zij tost met de aanvoerders loten en instrueert hen.
- Hij/ Zij controleert aan de hand van de legitimatiekaarten de W -functionarissen.
- Hij/ Zij instrueert de jury: signalen, terugkomvak.

Tijdens de wedstrijd:

- Hij/ Zij geeft met fluitsignalen het begin van de wedstrijd en elk herbegin na rust aan.
- Hij/ Zij geeft met fluitsignaal en gebaar doelpunt, vrije worp, hoekworp, neutrale inworp en gewone overtreding aan
- Hij/ Zij geeft met fluitsignaal en gebaar de Strafworp, U20, U20/S, S, UMV, UMV4, S/UMV en Time-out aan.
- Hij/ Zij geeft met het armgebaar het terugkomteken aan.
- Hij/ Zij geeft 3 minuten onderbreking bij letsel zonder bloed.
- Hij/ Zij laat een speler/ speelster die bloedt, direct vervangen.

Na de wedstrijd:

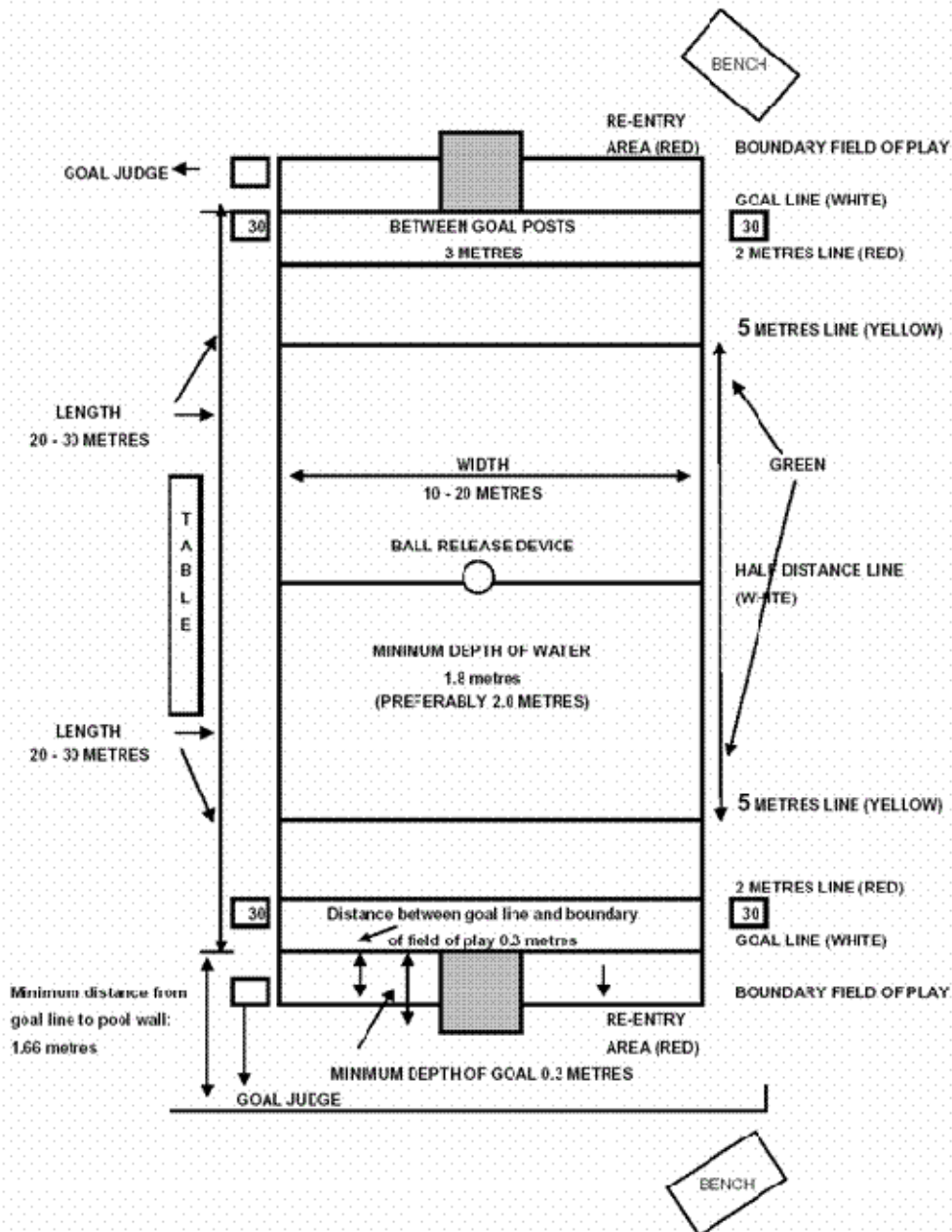
- Plaatst een paraaf bij de doorgehaalde namen van de spelers die niet aan de wedstrijd hebben deelgenomen
- Laat de aanvoerders/ aanvoersters van beide partijen het formulier ondertekenen en parafeert eventuele doorhalingen. Hij/ zij plaatst zijn handtekening.
- Kruist het vakje wel of geen protest aan.
- Het vermelden van de reden bij het eventueel later aanvangen van een wedstrijd dan het vastgestelde aanvangsuur.
- Controleert het gehele wedstrijdformulier; correcties te verrichten of door de secretaris te laten verrichten, en voorziet het formulier van handtekening(en).

N.B. De controle van het wedstrijdformulier door de scheidsrechter na afloop van de wedstrijd ontheft de betrokken vereniging niet van de verantwoordelijkheid voor het juist en volledig invullen van het wedstrijdformulier.

3.2 Het Speelveld en het Wedstrijdmateriaal

Elke organiserende instantie (ontvangende vereniging) is verantwoordelijk voor de juiste afmetingen en markeringen van het speelveld, en draagt zorg voor alle voorgeschreven toebehoren en wedstrijdmaterialen.

De uitrusting en markeringen van het speelveld voor een wedstrijd geleid door twee scheidsrechters moet overeenkomen met onderstaande schematische afbeelding.

Minimum diepte van het doel en terugkomvak moet 0.3 mtr. zijn.

De diepte van het water moet in ieder geval 1.80 mtr. zijn (bij voorkeur 2.00 mtr.)

Bij de dames is de max. lengte van het veld 25 mtr. bij de heren 30 mtr.

Voor minipupillen is de lengte van het veld 20 mtr.

Voor baden waar niet aan de minimale maten kan worden voldaan, kan eventueel dispensatie worden aangevraagd en gegeven.

3.3 De Grensrechters (ter informatie)

Plaats

Grensrechters stellen zich op in het verlengde van de doellijn.

- Bij een wedstrijd die geleid wordt door twee scheidsrechters, stellen zij zich op in het verlengde van de doellijn aan de kant van de jurytafel.
- Bij een wedstrijd die geleid wordt door één scheidsrechter, stellen zij zich op in het verlengde van de doellijn tegenover de scheidsrechter en de jurytafel.
- De grensrechter zorgt ervoor dat hij één of meerdere reserveballen bij zich heeft.

Begin en herbegin

- Het geven van een teken, d.m.v. het heffen van één arm in verticale positie, als de spelers zich op de juiste wijze hebben opgesteld op hun respectievelijke doellijnen bij het begin van een speelperiode
- Het geven van een teken, d.m.v. het heffen van twee armen in verticale positie, bij een onjuist begin of herbegin
- De grensrechter moet erop toezien dat: de spelers goed blijven liggen totdat de scheidsrechter het fluitsignaal voor het begin of herbegin heeft gegeven.

Doelworp

- Het geven van een teken bij een doelworp, d.m.v. het horizontaal wijzen van de arm in aanvallende richting.

Hoekworp

- Het geven van een teken bij een hoekworp, d.m.v. het horizontaal wijzen van de arm in aanvallende richting.

Doelpunt

- Het geven van een teken bij een doelpunt, d.m.v. het heffen en kruisen van beide armen. Er is sprake van een doelpunt als de bal de doellijn tussen de beide doelpalen en onder de dwarslat geheel gepasseerd is.

Onjuist terugkeren van een uitgesloten speler of vervanger

- Het geven van een teken, d.m.v. het heffen van twee armen in verticale positie, bij het onjuist terugkeren van een uitgesloten speler of onjuist in het speelveld komen van een vervanger.

(KNZB -opmerking: Deze laatste taak is alleen van toepassing bij internationale wedstrijden.)

Overige taken

Elke grensrechter is voorzien van een aantal ballen en als de oorspronkelijke speelbal uit het speelveld geraakt, gooit hij onmiddellijk een nieuwe bal naar:

- de doelverdediger (voor een doelworp)
- de dichtstbijzijnde speler van de aanvallende ploeg (voor een hoekworp) of anderszins, als aangegeven door de scheidsrechter.

[Opmerking: Telkens als de bal buiten het speelveld geraakt, moet de grensrechter op aangeven van de scheidsrechter onmiddellijk de bal gooien naar de dichtstbijzijnde speler van de ploeg die nu balbezit heeft. Zie ook KNZB 5].

3.4 De Jurytafel

De jurytafel moet worden opgesteld ter hoogte van de middenlijn. De bezetting bestaat uit minimaal 3 personen, te weten:

- de tijdwaarnemer
- de tijdwaarnemer 30 sec.- regeling
- de secretaris

Deze functionarissen moeten in het bezit zijn van de bevoegdheid "W" en een geldige "W -legitimatiekaart".

De juryfunctionaris, die zich niet kan legitimeren, kan door de scheidsrechter van het functioneren aan de jurytafel worden uitgesloten.

Met de scheidsrechter(s) wordt de plaats van het "terugkomvak" afgesproken en de signalen.

Het "terugkomvak" is het vak waaruit de gestrafte spelers of hun vervangers weer gaan deelnemen aan de wedstrijd. Het "terugkomvak" bevindt zich in principe altijd tegenover de jurytafel.

3.5 De Tijdwaarnemers

3.5.1 De tijdwaarnemer speeltijd

Bij het ontbreken van elektronische tijdapparatuur dient de tijdwaarnemer in het bezit te zijn van:

- een waterpoloklok (tafelmodel)
- een scherp klinkende fluit
- een signaal voor het aangeven van de laatste minuut
- een klok voor het opnemen van de tijd voor de time-out.

De tijdwaarnemer moet ervan overtuigd zijn dat de klok is opgewonden.

De tijdwaarnemer neemt plaats naast de secretaris, zodat hij de tijden direct kan doorgeven.

De tijdwaarnemer vraagt de scheidsrechter welke speeltijd (4 x 8 / 4 x 7 / 4 x 6 / 4 x 5 / 4 x 4 / 4 x 3 minuten netto) van toepassing is.

De tijdwaarnemer maakt voor aanvang van de wedstrijd, de signalen voor het aangeven van: einde periode, 30-sec en de **laatste minuut bekend**. (Herhaling van het laatste minuut signaal, voor het begin van de laatste periode zorgt er voor dat de bezoekende ploeg nogmaals op dit signaal wordt geattendeerd)

De tijdwaarnemer start de klok bij het begin of herbegin zodra een speler de bal aanraakt.

Bij elk fluitsignaal van de scheidsrechter zet de tijdwaarnemer de klok stil. De tijdwaarnemer start de klok opnieuw zodra de bal weer in het spel wordt gebracht.

De tijdwaarnemer geeft het einde van elke spelperiode aan met een hard, lang fluitsignaal.

Wanneer de bal tijdens het fluitsignaal bij het einde van een spelperiode onderweg is naar het doel, gaat het spel nog even door. Er kan op de volgende manier nog een doelpunt uit voortkomen:

- rechtstreeks
- via het water (taterbal)
- via paal of lat
- via een verdedigende speler of keeper

Als er een doelpunt wordt gemaakt na het einde van een spelperiode wordt de bal **NIET** meer genomen.

LET OP: *DE TIJDWAARNEMER MOET DE KLOK STILZETTEN ALS DE REGLEMENTAIRE SPEELTIJD IS VERSTREKEN. DIT GELDT OOK ALS DE BAL ONDERWEG IS, ZOALS HIERVOOR IS OMSCHREVEN.*

Na het verstrijken van de reglementaire speeltijd moet de tijdwaarnemer de klok aan de scheidsrechter tonen. Daarna zal hij de klok 2 minuten (in de 2^e en 3^e periode te verlengen tot 5 minuten, voorlopig nog niet in de reguliere competitie) laten lopen (rustperiode) en weer hard fluiten.

De tijdwaarnemer geeft in de laatste spelperiode (van de reguliere wedstrijd of van de verlenging) de laatste minuut aan met het afgesproken signaal.

De tijdwaarnemer geeft bij elke zware overtreding (U20-S-U20/S-UMV-S/UMV-UMV4), bij elk doelpunt, bij letsel, time-out en bij het staken van de wedstrijd het tijdstip waarop het gebeurde aan de secretaris door.

De tijdwaarnemer stelt de secretaris in kennis van het aflopen van de uitsluitingstijd van gestrafte spelers.

3.5.2 De Tijdwaarnemer - 30 sec. regel

Bij het ontbreken van elektronische tijdapparatuur dient de tijdwaarnemer 30 sec.- regeling in het bezit te zijn van:

- een waterpoloklok (tafelmodel)
- een scherp klinkende fluit, waarbij fluit afwijkt van scheidsrechter

De tijdwaarnemer 30 sec.- regeling moet ervan overtuigd zijn, dat de klok is opgewonden, of dat er goed werkende batterijen in zitten.

De tijdwaarnemer 30 sec.- regeling neemt plaats achter de jurytafel.

De tijdwaarnemer 30 sec.- regeling start de klok bij het begin of herbegin zodra een speler de bal aanraakt.

Bij elk fluitsignaal van de scheidsrechter zet de tijdwaarnemer 30 sec.- de klok stil. De tijdwaarnemer start de klok opnieuw zodra de bal weer in het spel wordt gebracht.

De tijdwaarnemer 30 sec.- regeling fluit driemaal kort en krachtig wanneer dezelfde ploeg 30 seconden achtereenvolgend in balbezit is zonder dat er een doelpoging of een zware overtreding is gemaakt.

3.6 De Secretaris

De secretaris dient in het bezit te zijn van:

- een goed schrijvende balpen
- 1 rode-, 1 witte-, 1 blauwe- en 1 gele vlag
- een scherp klinkende fluit

De secretaris neemt plaats achter de jurytafel.

Voor aanvang van de wedstrijd legt hij de rode-, witte-, blauwe- en gele vlag gereed.

De secretaris vult voor de wedstrijd de onderstaande punten op het wedstrijdformulier in:

- de klasse, de afdeling en de indeling van de competitie
- de datum van de wedstrijd
- de plaats en de naam van het zwembad
- het wedstrijdnummer
- de namen van de tegen elkaar uitkomende ploegen
- het vastgestelde aanvangsuur en het werkelijke aanvangsuur van de wedstrijd
- de namen van de scheidsrechters en de grensrechters
- de namen van de juryleden en hun registratienummers
- de kleur van de caps
- de namen van de spelers met hun start- en capnummers
- de capnummers van de aanvoerders en de namen van de coaches

Is er geen wedstrijdformulier ter beschikking, dan moet op een andere wijze schriftelijk aan die verplichting worden voldaan. Indien de nodige gegevens niet op het daartoe bestemde wedstrijdformulier zijn gesteld, moet alsnog een geheel volledig ingevuld wedstrijdformulier tijdig worden ingezonden. Hebben de scheidsrechters de vervangende schriftelijke mededeling getekend, dan behoeft dit niet meer te geschieden op het na te zenden wedstrijdformulier.

De scheidsrechter laat de secretaris een aantekening maken in de betreffende kolom als de legitimatiekaarten van juryleden en spelers ontbreken.

Als een of beide aangestelde scheidsrechters niet komen opdagen en er is geen andere bevoegde scheidsrechter aanwezig en iemand anders is bereid de wedstrijd te leiden, dan moeten de aanvoerders voor de wedstrijd hun paraaf zetten in het daarvoor bestemde vak. Zij verklaren hiermee akkoord te gaan met de leiding van betreffende persoon.

De secretaris vermeldt de naam van de vervangende scheidsrechter op het wedstrijdformulier.

De secretaris zet in de betreffende kolom **een kruisje** achter de naam van elke speler, die na de start van de wedstrijd daadwerkelijk deelneemt (en dus in het water ligt).

Het is van belang om de wisseling van spelers in de gaten te houden en een kruisje te plaatsen zodra een nieuwe speler daadwerkelijk aan het spel gaat deelnemen.

Na afloop van de wedstrijd haalt de secretaris met 1 lange streep de namen door van de spelers die **NIET** aan de wedstrijd hebben deelgenomen.

De secretaris registreert tijdens de wedstrijd nauwkeurig de onderstaande punten in de kolom wedstrijdverloop:

- alle doelpunten
- alle zware overtredingen: **U20, U20/S, S, UMV, UMV4; S/UMV**
- bij elke zware overtreding (U20, U20/S en S) één kruisje in de kolom persoonlijke fouten
- bij elke zware overtreding (UMV, UMV4 en S/UMV) één kruisje in de kolom persoonlijke fouten en door alle lege vakjes in deze kolom van de overtreder een horizontale streep
- letsel, een horizontale streep in de kolom persoonlijke fouten van de geblesseerde
- staken van de wedstrijd
- tijdstippen waarop het gebeurde
- kleur en capnummer van de betrokken spelers
- time-outs

De scheidsrechter maakt door woord en/ of gebaar aan de secretaris de kleur en het capnummer bekend van spelers die zijn bestraft met een zware fout of van spelers die een doelpunt hebben gemaakt

De secretaris geeft (in samenwerking en overleg met de tijdwaarnemer):

- Een signaal met de rode vlag als dit de 3^e persoonlijke fout is van de bestrafte speler. Als de 3^e persoonlijke fout een strafworp is, vraagt de secretaris met een kort fluit signaal de aandacht van de scheidsrechter voor het nemen van de strafworp.
- De gestrafte speler of diens vervanger het sein voor het aflopen van de uitsluitingduur. Hij doet dit door het, voor iedereen zichtbaar, opsteken van de blauwe of witte vlag; bij een 4 min. (UMV4) straf in combinatie met de gele vlag.

Op het wedstrijdformulier zijn twee kolommen aangebracht (oplopend en aflopend), die dienen om snel het tijdstip van de afloop van de uitsluitingduur te kunnen bepalen.

Controleer als secretaris gedurende de wedstrijd regelmatig het aantal genoteerde zware overtredingen in de kolom wedstrijdverloop met het aantal kruisjes in de kolom persoonlijke fouten.

Deze moeten aan elkaar gelijk zijn!

De secretaris vult na afloop van de wedstrijd de onderstaande punten op het wedstrijdformulier in:

- de uitslag van de wedstrijd en in het voordeel van welke ploeg
- het tijdstip waarop de wedstrijd eindigt

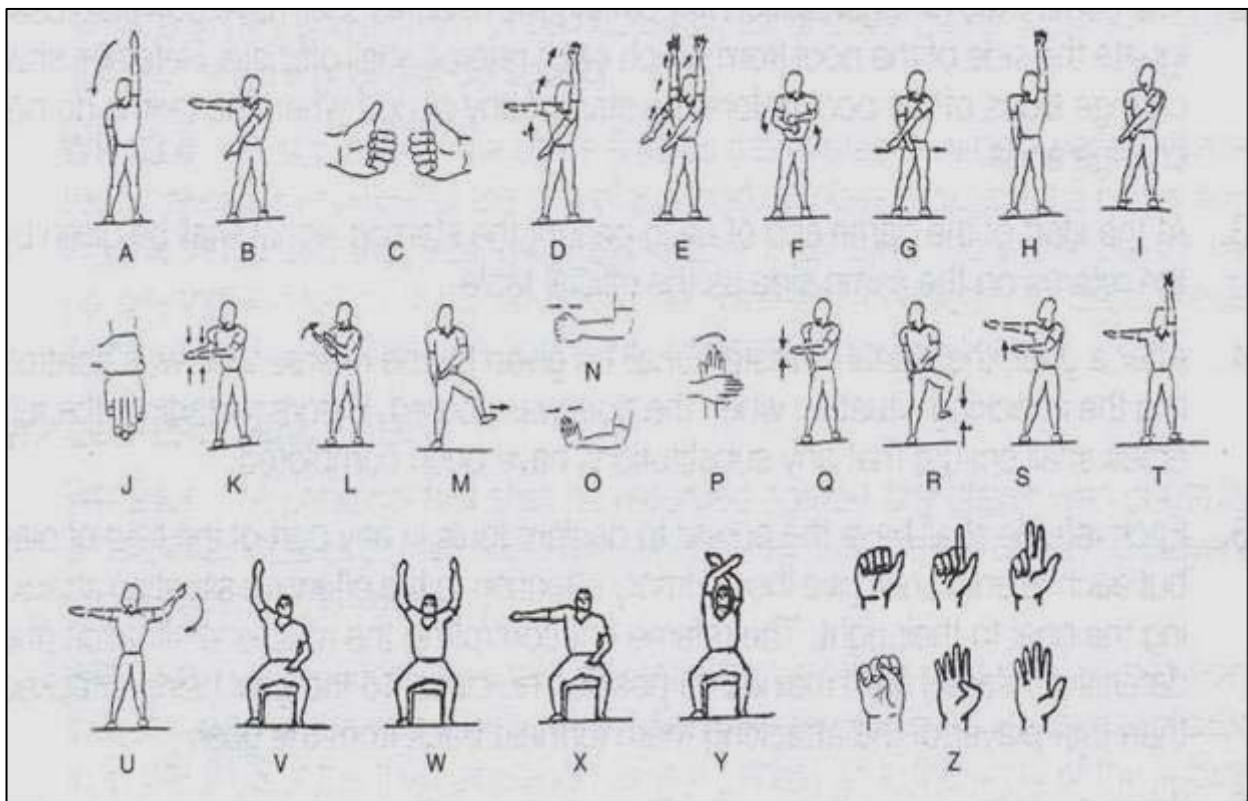
3.7 Tekens te gebruiken door de officials

Gebaren van de scheidsrechter

- Fig. A De scheidsrechter beweegt zijn arm omlaag vanuit een verticale positie:
- 1) teken voor het begin van een speelperiode.
 - 2) teken voor het herbegin na een doelpunt
 - 3) teken voor het nemen van een strafworp
- Fig. B Door met een arm te wijzen in de richting van de aanval en met de andere arm het punt aan te wijzen van waar de bal in het spel gebracht moet worden, bij een vrije worp, hoekworp of doelworp.
- Fig. C Tekenen voor een neutrale inworp. De scheidsrechter wijst met zijn handen met beide duimen naar boven gericht de plaats aan waar de neutrale inworp is toegekend en vraagt om de bal.
- Fig. D Tekenen om de uitsluiting van een speler aan te geven, door naar de speler te wijzen en vervolgens de arm te bewegen in de richting van de speelveldbegrenzing, onmiddellijk gevolgd door het aangeven van het mutsnummer van de uitgesloten speler zodanig dat dit zichtbaar is voor zowel de spelers in het speelveld als voor de jurytafel.
- Fig. E Tekenen voor het gelijktijdig uitsluiten van twee spelers. De scheidsrechter zal met beide handen naar de twee spelers wijzen, en aangeven overeenkomstig Figuur D dat ze uitgesloten zijn en vervolgens de mutsnummers aangeven.
- Fig. F Tekenen om het uitsluiten van een speler met vervanging aan te geven. De scheidsrechter geeft de uitsluiting aan in overeenstemming met fig. D (of indien van toepassing fig. E). Hij draait zijn handen om de beurt in het rond, duidelijk zichtbaar voor de spelers in het veld en de jurytafel. De scheidsrechter geeft het mutsnummer van de uitgestuurde speler door aan de jurytafel.
- Fig. G Tekenen om het uitsluiten van een speler met vervanging na 4 minuten aan te geven. De scheidsrechter geeft het teken voor de uitsluiting overeenkomstig Figuur D (of Figuur E indien van toepassing) en kruist vervolgens zijn armen op zodanige wijze dat dit zichtbaar is voor zowel de spelers in het speelveld als voor de jurytafel. De scheidsrechter geeft het mutsnummer van de uitgestuurde speler door aan de jurytafel.
- Fig. H Tekenen voor het toekennen van een strafworp. De scheidsrechter brengt zijn arm met vijf opgestoken vingers omhoog. Daarna geeft hij de jurytafel het mutsnummer door van de verdedigende speler tegen wie de strafworp is toegekend.
- Fig. I De scheidsrechter zal een doelpunt aangeven met een fluitsignaal gevolgd door het onmiddellijk wijzen naar het midden van het speelveld.
- Fig. J Tekenen om de uitsluitingsfout van het vasthouden van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een gebaar waarbij hij de pols van de ene hand met de andere hand vasthoudt.
- Fig. K Tekenen om de uitsluitingsfout van het onderduwen van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een neergaande beweging met beide handen beginnend vanuit een horizontale positie.
- Fig. L Tekenen om de uitsluitingsfout van het naar zich toe trekken van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een terugtrekkende beweging waarbij hij beide handen verticaal gestrekt naar zijn lichaam toe beweegt.
- Fig. M Tekenen om de uitsluitingsfout van het trappen van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt met één voet een trappende beweging terwijl hij op de andere voet blijft staan
- Fig. N Tekenen om de uitsluitingsfout van het slaan van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een slaande beweging met de gesloten vuist, beginnend vanuit een horizontale positie.

- Fig. O Teken om de gewone fout van het wegduwen of zich afzetten van een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt met zijn arm een van zijn lichaam afduwende beweging beginnend vanuit een horizontale positie.
- Fig. P Teken om de gewone fout van het hinderen of zwemmen over een tegenstander aan te geven. De scheidsrechter maakt een kruisend gebaar waarbij de ene hand de andere horizontaal kruist.
- Fig. Q Teken om de gewone fout van het volledig onder water duwen van de bal aan te geven. De scheidsrechter maakt een neerwaartse beweging met zijn hand, beginnend vanuit een horizontale positie.
- Fig. R Teken om de gewone fout van het staan op de bodem aan te geven. De scheidsrechter beweegt één voet omhoog en omlaag.
- Fig. S Teken om de gewone fout van het onnodig tijd verspillen bij het nemen van een vrije worp, doelworp of hoekworp aan te geven. De scheidsrechter beweegt zijn hand op een zichtbare manier een of twee keer op en neer, de handpalm naar boven gericht.
- Fig. T Teken om een overtreding van de 2-meterregel aan te geven. De scheidsrechter geeft het nummer twee aan, door de wijs- en de middelvinger omhoog te steken met de arm verticaal gestrekt.
- Fig. U Teken om de gewone fout van tijdverspilling of het aflopen van de 30-secondenklok aan te geven. De scheidsrechter maakt met zijn hand twee of drie keer een cirkelgebaar.
- Fig. V Teken van een grensrechter voorafgaand aan het begin van een spelperiode d.m.v.-het heffen van één arm in verticale positie.
- Fig. W Teken van een grensrechter om een onjuiste (her)start of een verkeerd terugkomend uitgesloten speler aan te geven, d.m.v. het heffen van beide armen in verticale positie.
- Fig. X Het teken van de grensrechter om een doelworp/hoekworp aan te geven, d.m.v. het horizontaal wijzen van de arm in aanvallende richting.
- Fig. Y Het teken van de grensrechter om een doelpunt aan te geven, d.m.v. het heffen en kruisen van beide armen.
- Fig. Z Tekens ter aanduiding van het mutsnummer van een speler. Om beter met de spelers en de secretaris te communiceren worden in voorkomende gevallen beide handen gebruikt, wanneer het nummer hoger dan vijf is. Eén hand toont dan vijf vingers en samen met de andere hand wordt het aantal extra vingers getoond, waardoor dan de som van het mutsnummer van de speler wordt gevormd. Voor het nummer tien wordt een gesloten vuist getoond. Indien het nummer hoger is dan tien, dan toont één hand de gesloten vuist en de andere hand het aanvullend aantal vingers om het juiste nummer van de speler vol te maken.

(KNZB -opmerking: Het wordt als niet ontvankelijk beschouwd om een protest in te dienen tegen het onduidelijk of onjuist aangeven van de tekens en gebaren als opgenomen in bovenstaand artikel.)

N.b. fig. H (strafworp- 5 vingers i.p.v. 4)

4. Spelsituaties

4.1 De Time-out

- Iedere ploeg mag in een wedstrijd drie time-outs nemen. De derde time-out mag enkel in de verlenging worden aangevraagd. De duur van een time-out is één minuut. Een time-out kan op elk moment worden aangevraagd ook direct na een doelpunt, door de coach van de balbezittende ploeg door het roepen van time-out en het met zijn handen maken van een T-gebaar. Als een time-out wordt aangevraagd, stoppen de scheidsrechters of de secretarissen de wedstrijd door middel van een fluitsignaal.

(KNZB -nr. 17: Time-out is uitsluitend van toepassing bij wedstrijden in de Dames- en Heren Hoofd- en Eerste Klasse en in de Heren Reserve Hoofdklasse.)

[Opmerking; Tijdens de time-out moeten beide ploegen op hun eigen helft van het speelveld blijven om aanwijzingen van de coach te ontvangen: ploegen mogen hun posities pas weer innemen na het verstrijken van 45 seconden op aangeven van de jurytafel.]

- Op een fluitsignaal van de scheidsrechter wordt het spel hervat door de ploeg die in balbezit is met het nemen van de vrije worp op de middellijn of daarachter, behalve:
 - o Als er voor het nemen van een strafworp of een hoekworp een time out wordt aangevraagd, dan blijft die worp staan om nog genomen te worden.
 - o Na de time-out bij een doelpunt wordt er als volgt begonnen
Beide ploegen nemen hun posities in zoals bij de andere time-out situaties, niet zijnde een strafworp of hoekworp!

[Opmerking: De 30-secondenklok loopt door vanaf het herbegin na de time-out.]

- Als de coach van de ploeg, die in balbezit is, een time-out meer aanvraagt dan waarop hij recht heeft, wordt het spel stilgelegd. Het spel wordt daarna met het nemen van een vrije bal op de middenlijn door een speler van de tegenpartij hervat.

Als de coach van de ploeg, die niet in balbezit is, een time-out aanvraagt, wordt het spel stilgelegd en een strafworp aan de tegenpartij toegekend.

4.2 De 30 sec. regel

Bij het ontbreken van elektronische tijdapparatuur dient de tijdwaarnemer 30 sec.- regeling in het bezit te zijn van:

een waterpoloklok (tafelmodel)

een scherp klinkende fluit, waarbij fluit afwijkt van scheidsrechter

De tijdwaarnemer 30 sec.- regeling moet ervan overtuigd zijn, dat de klok is opgewonden, of dat er goed werkende batterijen in zitten.

De tijdwaarnemer 30 sec.- regeling neemt plaats achter de jurytafel.

De tijdwaarnemer 30 sec.- regeling start de klok bij het begin of herbegin zodra een speler de bal aanraakt.

Bij elk fluitsignaal van de scheidsrechter zet de tijdwaarnemer 30 sec.- de klok stil. De tijdwaarnemer start de klok opnieuw zodra de bal weer in het spel wordt gebracht.

De tijdwaarnemer 30 sec.- regeling fluit driemaal kort en krachtig wanneer dezelfde ploeg 30 seconden achtereenvolgend in balbezit is zonder dat er een doelpoging of een zware overtreding is gemaakt.

De klok wordt stilgezet, gaat NIET TERUG op 0 / 30-sec:

- Bij een fluitsignaal van de scheidsrechter voor een gewone overtreding gemaakt door de ploeg die niet in balbezit is. Bij het weer in het spel brengen van de bal wordt de klok weer op gang gebracht.
- Bij een onderbreking van het spel door de scheidsrechter voor het vervangen van een geblesseerde speler.
- Bij een onderbreking van het spel door de scheidsrechter en/of de secretaris bij een time-out.

De klok wordt stilgezet, gaat terug op 0 / 30-sec:

- Bij een doelworp
- Bij een hoekworp
- Bij een schot op doel dat door paal of lat wordt gekeerd
- Bij een schot op doel dat door de keeper of een verdedigende speler wordt gekeerd
- Bij elke zware overtreding: **U20, U20/S, S, UMV, UMV4, S/UMV**
- Bij een neutrale inworp (bijv. als de bal tegen een object komt)
- Als de bal in **bezit** komt van de tegenpartij (de speler is daadwerkelijk in bal bezit als hij de bal onder controle heeft)
- Bij het begin en herbegin van een periode
- Als de bal over de zijlijn gaat
- Na elk doelpunt

Toelichting bij een schot op doel:

Bij een schot op doel dat door de doelpaal, doellat, de keeper of een verdedigende speler wordt gekeerd, wordt de klok op 0 / 30-sec. gezet; op het moment dat een speler van een ploeg na deze schotpoging in balbezit komt, moet de klok **weer** op 0 / 30-sec. worden gezet.

Wanneer bij het einde van de 30 seconden de bal onderweg is naar het doel, moet het 30-seconden signaal niet gegeven worden. Het spel gaat immers gewoon door. Er kan op de volgende manieren nog een doelpunt uit voortkomen:

- rechtstreeks
- via het water (taterbal)
- via paal of lat
- via een verdedigende speler of doelman/doelvrouw

4.3 Terugkomen na een strafperiode

Het vak tussen het merkteken en de hoek van het speelveld vanwaar een gestrafte speler of zijn vervanger, na toestemming van de scheidsrechter of de jurytafel weer aan het spel mag deelnemen, heet het **terugkomvak**. Het terugkomvak bevindt zich altijd tegenover de jurytafel.

De wisseling van een gestrafte speler en zijn vervanger vindt plaats in het terugkomvak.

De uitgesloten speler begeeft zich naar het terugkomvak bij zijn eigen doellijn zonder het water te verlaten. Een uitgesloten speler die het water verlaat (anders dan aansluitend op het in het speelveld komen van een vervanger) maakt zich schuldig aan een overtreding overeenkomstig WP 21.11 (gebrek aan eerbied).

[Opmerkingen: een uitgesloten speler (met inbegrip van elke speler die volgens de spelregels voor de verdere duur van de wedstrijd is uitgesloten) blijft in het water en begeeft zich (wat ook het zwemmen onder water mag inhouden) naar het terugkomvak bij zijn eigen doellijn zonder zich met het spel te bemoeien. Hij mag vanuit het speelveld naar elk punt op de doellijn zwemmen en mag achter het doel langs naar het terugkomvak zwemmen bij zijn eigen doellijn onder het voorbehoud dat hij daarbij niet de opstelling van het doel verandert.

Bij het bereiken van het terugkomvak, moet de uitgesloten speler zichtbaar boven water komen voordat hij (of een vervanger) toestemming krijgt om weer in het speelveld te komen overeenkomstig de spelregels. Het is echter niet noodzakelijk dat de uitgesloten speler in het terugkomvak blijft afwachten tot de beoogde vervanger is gearriveerd].

Het is een speler of vervanger die voor 20 seconden is uitgesloten (U20 / U20V), toegestaan om weer in het speelveld te komen, zodra zich het eerste van de volgende voorvallen voordoet:

- (a) als er 20 seconden werkelijk spel verstreken is, op welk moment de secretaris de vlag met de kleur van de uitgesloten speler opsteekt mits de uitgesloten speler overeenkomstig de spelregels zijn terugkomvak heeft bereikt;
- (b) als er een doelpunt is gemaakt;
- (c) als de ploeg van de uitgesloten speler gedurende werkelijk spel balbezit herkrijgt (wat betekent controle hebben over de bal), op welk moment de scheidsrechter die de verdedigende situatie beoordeelt het weer in het speelveld mogen komen zal aangeven door met de hand het terugkomteken te geven;

Toelichting:

- (a) als het team van de uitgesloten speler een vrije worp of doelworp wordt toegekend, is het teken bij de toekenning van de worp te beschouwen als het terugkomsignaal, mits de uitgesloten speler het terugkomvak overeenkomstig de regels heeft bereikt.
- (b) Het is de uitgesloten speler of vervanger toegestaan om weer in het speelveld te komen vanuit het terugkomvak het dichtst bij zijn eigen doellijn, onder het voorbehoud dat:
 - hij een teken heeft gekregen van de secretaris of een scheidsrechter;
 - hij niet springt van of zich afzet tegen de kant van het zwembad of het speelveld;
 - hij de opstelling van het doel niet verandert;
- (c) het is een vervanger niet toegestaan in het speelveld te komen in de plaats van een uitgesloten speler totdat deze speler het terugkomvak bij zijn eigen doellijn bereikt heeft.

Nadat een doelpunt is gemaakt mag een uitgesloten speler of een vervanger vanaf elke willekeurige plaats weer in het speelveld komen.

Deze bepalingen zijn ook van toepassing bij het in het speelveld komen van een vervanger wanneer de uitgesloten speler zijn derde persoonlijke fout heeft gekregen of volgens de spelregels op een andere manier voor de verdere duur van de wedstrijd is uitgesloten.

[Opmerkingen: een vervanger krijgt geen terugkomteken van de scheidsrechter, noch een vlagsignaal van de secretaris voor het verstrijken van de 20 seconden uitsluitingsperiode totdat de uitgesloten speler het terugkomvak het dichtst bij zijn eigen doellijn bereikt heeft. Dit is ook van toepassing voor een vervanger die in de plaats komt van een speler die voor de verdere duur van de wedstrijd is uitgesloten. Indien de uitgesloten speler verzuimt om naar zijn terugkomvak te gaan, is het een vervanger niet toegestaan in het speelveld te komen, tenzij er een doelpunt wordt gemaakt of bij het einde van een speelperiode.

De hoofdverantwoordelijke voor het geven van het terugkomteken van het weer in het speelveld mogen komen van een uitgesloten speler of een vervanger is de scheidsrechter die de verdedigende situatie beoordeelt. Niettemin mag de scheidsrechter die de aanvalssituatie beoordeelt hierbij ook behulpzaam zijn. Zowel het teken van de ene als de andere scheidsrechter is geldig. Als een scheidsrechter een onjuist in het speelveld komen vermoedt of de grensrechter een teken geeft voor een dergelijk onjuist in het speelveld komen, dan moet hij zich eerst zelf ervan vergewissen of de andere scheidsrechter niet een terugkomteken gegeven heeft.

Voordat hij het terugkomteken geeft voor het weer in het speelveld mogen komen van een uitgesloten speler of een vervanger, moet de scheidsrechter die de verdedigende situatie beoordeelt een moment wachten voor het geval dat de scheidsrechter die de aanvallende situatie beoordeelt fluit om het balbezit terug te geven aan de tegenpartij.

Een wisseling van balbezit ontstaat niet louter vanwege het einde van een speelperiode, maar de uitgesloten speler of vervanger is gerechtigd weer in het speelveld te komen als zijn ploeg de bal veroverd bij het uitzwemmen voor het herbegin van de volgende speelperiode. Als een speler wordt uitgesloten op het moment dat het einde van een speelperiode wordt aangegeven, moeten de scheidsrechters en de secretaris zich ervan vergewissen dat de ploegen het juiste aantal spelers hebben, voordat er een teken voor het herbegin wordt gegeven.]

Een speler die is Uitgesloten Met Vervanging (UMV4) kan en mag pas vervangen worden, na 4 minuten werkelijk spel.

Het is de vervangende speler toegestaan om weer in het speelveld te komen vanuit het terugkomvak het dichtst bij zijn eigen doellijn, onder het voorbehoud dat:

- hij een teken heeft gekregen van de secretaris zodra de 4 minuten werkelijk spel voorbij zijn, op welk moment de secretaris: de gele vlag en de vlag met de kleur van de uitgesloten speler opsteekt.
- hij niet springt van of zich afzet tegen de kant van het zwembad of het speelveld;
- hij de opstelling van het doel niet verandert;

De hoofdverantwoordelijke voor het geven van het terugkomteken van het weer in het speelveld mogen komen van een vervanger voor de uitgesloten speler is de secretaris.

4.4 Wisseling van spelers

De coaches mogen gedurende de gehele wedstrijd spelers via het terugkomvak wisselen.

De wisselspeler ligt klaar in het terugkomvak en mag pas uit het vak zwemmen als de te wisselen speler zichtbaar boven water in het terugkomvak is aangekomen.

Controle op het correct wisselen gebeurt, net als in andere gevallen, door de scheidsrechters en de jurytafel. Indien dit niet correct gebeurt, dan moet de scheidsrechter affluiten of de secretaris die tevens de rode vlag opsteekt.

Na een doelpunt als mede tijdens de time-out mogen er ook spelers worden gewisseld. Deze wisseling behoeft dan niet meer via het terugkomvak te geschieden.

4.5 Ongerechtigde speler

Er is sprake van een ongerechtigde speler in de volgende gevallen:

- Speler die niet op het wedstrijdformulier is vermeld
- 8^e speler
- Speler met UMV
- Speler met UMV4
- Speler met 3 persoonlijke fouten
- Speler die wegens ongeval, letsel of ziekte is vervangen.

Wanneer een ongerechte speler aan de wedstrijd deelneemt, moet de secretaris de scheidsrechter hierop attent maken middels het geven van herhaalde fluitsignalen.

Vervolgens zal de secretaris de scheidsrechter de overtreding mededelen.

4.6 Wisseling van balbezit

Wisseling van balbezit komt niet automatisch voor bij het einde van een spelperiode. Het hangt af van wie in balbezit komt bij het begin van de volgende spelperiode.

De verdedigende ploeg kan de bal op de volgende manieren heroveren:

- tijdens het spel (onderscheppen)
- door een vrije worp te nemen
- door de bal te halen bij het opzwemmen van de volgende spelperiode

Als er nog een speler uitgesloten is, moeten de scheidsrechter en de jurytafel goed weten welke ploeg voor de rustperiode in balbezit was.

Er is pas sprake van wisseling van balbezit als de doelverdediger of een medespeler de bal onder controle heeft. Wanneer dit niet het geval is, zal de gestrafte speler of zijn vervanger nog uitgesloten blijven.

5. De formulieren

5.1 Een overzicht

5.1.1 Het wedstrijdformulier - bijgaand

De thuis spelende vereniging zorgt voor een wedstrijdformulier. De ploegen (aanvoerders/coaches) zorgen dat het formulier ruim voor de wedstrijd juist wordt ingevuld. Elke ploeg is zelf verantwoordelijk voor de juistheid van de ingevulde gegevens. De jury zorgt voor het invullen van de kop van het formulier.

5.1.2 Waterpolo protest formulier - bijgaand

Voor het geval één of beide ploegen wil protesteren tegen de beslissing van de scheidsrechter(s), dient de protesterende partij zelf zorg te dragen voor een protestformulier. Het formulier dient binnen 15 min. na het einde van de wedstrijd te worden ingevuld en ondertekend door de aanvoerders en de scheidsrechter(s) en binnen 2x24 (excl. zondag) uur na de wedstrijd ontvangen te zijn door de betreffende 'competitieleider'.

Op het wedstrijdformulier wordt door de jury aangetekend of er wel/geen protest is/wordt ingediend.

De jury is niet verantwoordelijk voor de behandeling van het formulier.

5.1.3 Het formulier 'staken/protest'

Dit formulier wordt door de scheidsrechter gebruikt voor zijn rapportage bij het protest en of het staken van de wedstrijd. De scheidsrechter zorgt zelf voor dit formulier.

5.1.4 Rapportage wangedrag

Dit formulier wordt door de scheidsrechter gebruikt voor zijn rapportage van wangedrag (UMV / UMV4). De scheidsrechter zorgt zelf voor dit formulier.

WATERPOLO - WEDSTRIJDFORMULIER van de KNZB				WEDSTRIJDVERLOOP				uitsluiting			
Wedstrijd		#		TUdstip	ACTIE	B/W & NR	STAND	oplopend		teruglopend	
								Van	Tot	Van	Tot
☐ Bond	dd. - 200	zwembad	plaats	-			1	1	21	59	39
☐ District				-			2	2	22	58	38
☐ Kring	Wedstr. nr.	tijdstop volgens rooster; van : tot :		-			3	3	23	57	37
☐ Beker	klasse - ald.	tijdstop werkelijk; van : tot :		-			4	4	24	56	36
☐ Dames				-			5	5	25	55	35
☐ Heren	☐ Toernooi	reden afwijking		-			6	6	26	54	34
Officials				-			7	7	27	53	33
Reg. Nr. voorletters & achternaam				-			8	8	28	52	32
Secretaris				-			9	9	29	51	31
Tijd opnemer				-			10	10	30	50	30
Tijd opn. 30 - sec.				-			11	11	31	49	29
				-			12	12	32	48	28
Scheidsrechter(s)				-			13	13	33	47	27
Ondertekening scheidsrechter(s)				-			14	14	34	46	26
Reden vervangende Scheidsrechter				-			15	15	35	45	25
Ondertekening ploegen thuis uit				-			16	16	36	44	24
				-			17	17	37	43	23
				-			18	18	38	42	22
				-			19	19	39	41	21
				-			20	20	40	40	20
				-			21	21	41	39	19
				-			22	22	42	38	18
				-			23	23	43	37	17
				-			24	24	44	36	16
				-			25	25	45	35	15
				-			26	26	46	34	14
				-			27	27	47	33	13
				-			28	28	48	32	12
				-			29	29	49	31	11
				-			30	30	50	30	10
				-			31	31	51	29	9
				-			32	32	52	28	8
				-			33	33	53	27	7
				-			34	34	54	26	6
				-			35	35	55	25	5
				-			36	36	56	24	4
				-			37	37	57	23	3
				-			38	38	58	22	2
				-			39	39	59	21	1
				-			40	40	0	20	60
				-			41	41	1	19	59
				-			42	42	2	18	58
				-			43	43	3	17	57
				-			44	44	4	16	56
				-			45	45	5	15	55
				-			46	46	6	14	54
				-			47	47	7	13	53
				-			48	48	8	12	52
				-			49	49	9	11	51
				-			50	50	10	10	50
				-			51	51	11	9	49
				-			52	52	12	8	48
				-			53	53	13	7	47
				-			54	54	14	6	46
				-			55	55	15	5	45
				-			56	56	16	4	44
				-			57	57	17	3	43
				-			58	58	18	2	42
				-			59	59	19	1	41
				-			60	60	20	0	40
				-			61	VERKLARING AFKORTINGEN			
				-			62	D = Doelpunt B = Blauw			
				-			63	S = Strafwerp W = Wit			
				-			64	T = Time out L = Letsel			
				-			65	U20 = Uitsl. 20 sec.			
				-			66	UMV = Uitsl. met verv. na 20sec			
				-			67	UMV4 = verv. na 4 min. + strafw.			
				-			68	Pv's en protesten binnen 2'24 uur indienen			
				-			69	HET FORMULIER DUIDELIJK LEESBAAR INVULLEN			
				-			70				
				-			71				
				-			72				
				-			73				
				-			74				
				-			75				
				-			76				
				-			77				
				-			78				
				-			79				
				-			80				
				-			81				
				-			82				
				-			83				
				-			84				
				-			85				
				-			86				
				-			87				
				-			88				
				-			89				
				-			90				
				-			91				
				-			92				
				-			93				
				-			94				
				-			95				
				-			96				
				-			97				
				-			98				
				-			99				
				-			100				

KONINKLIJKE NEDERLANDSE ZWEMBOND

☐ Bondscompetitie	☐ Dames
☐ Districtscompetitie	☐ Heren
☐ Kringcompetitie	☐ Jeugd

WATERPOLOPROTESTFORMULIER

Wedstrijd: _____

Datum: _____

Scheidsrechter(s): _____

Speltijdopnemer: _____

Secretaris: _____

35-seconden-
tijdopnemer: _____

Grensrechter 1: _____

Grensrechter 2: _____

Uitslag _____ - _____ in het voordeel van: _____

Met inachtnaam van het gestelde in het reglement (z.o.z.) wordt door de ploeg(en)

Geprotesteerd tegen: _____

Handtekeningen:

Aanvoerder thuishappende ploeg:

Scheidsrechter 1

aanvoerder bezoekende ploeg:

Scheidsrechter 2

5.2 Notities op het wedstrijdformulier

Doelpunt

Bij een doelpunt wordt op het wedstrijdformulier genoteerd:

- Het tijdstip waarop het gebeurde
- De afkorting van een doelpunt = **D**
- De capkleur en het nummer van de speler die scoorde
- De stand die bij het maken van het doelpunt ontstaat

Als er een doelpunt wordt gemaakt na het einde van een spelperiode moet de officiële eindtijd van de periode worden genoteerd.

Als een doelpunt wordt gemaakt uit een strafworp moet het doelpunt worden genoteerd met het tijdstip waarop het doelpunt is gescoord, ook al is dit hetzelfde tijdstip waarop de strafworp werd toegekend. (meestal is het tijdstip van scoren 1-sec. later)

Als een speler een doelpunt maakt in eigen doel moet de capkleur en het nummer van die speler worden genoteerd. In het gedeelte "opmerkingen" op het wedstrijdformulier moet "bal in eigen doel" worden genoteerd.

Letsel, ongeval of ziekte

Bij uitval door **letsel, ongeval of ziekte** wordt dit op het wedstrijdformulier genoteerd:

Het tijdstip waarop het gebeurde

De afkorting van letsel = **L**

De capkleur en het nummer van de speler die het betreft

Bij letsel mag **geen** stand worden ingevuld.

In de kolom persoonlijke fouten moet een horizontale streep worden geplaatst door alle lege vakjes.

----- (Er worden geen kruisjes geplaatst).

In het gedeelte "spelers uitgevallen door ongeval of ziekte" moet de capkleur, het nummer en een korte omschrijving van het letsel worden genoteerd.

De scheidsrechter kan een speler toestemming geven voor de behandeling van een blessure gedurende maximaal **drie** minuten.

De scheidsrechter zal dit in een dergelijk geval kenbaar maken aan de jurytafel.

Dit geldt niet voor spelers met een bloedende wond. Zij moeten direct worden vervangen en zijn, zodra het bloeden bij de gewonde speler geheel is gestelpt, weer gerechtigd om als vervanger aan het spel deel te nemen.

Wisselen van capnummers

Het wisselen van capnummers tussen twee spelers is alleen toegestaan met toestemming van de scheidsrechter.

Op het wedstrijdformulier wordt dit genoteerd door achter het oorspronkelijke capnummer een schuine streep te plaatsen en het nieuwe capnummer daar achter te vermelden.

Voorbeeld : **speler W6 en W1 wisselen van cap**

Notatie :

1/6
6/1

Afloop van een spelperiode

Na afloop van de 1e spelperiode moet op het wedstrijdformulier **1 regel** worden overgeslagen.

In de daarop volgende regel moet worden begonnen met de 2e spelperiode.

Evenzo moet na afloop van de 2e en 3e periode **1 regel** worden overgeslagen.

Als er gedurende de 1e periode geen notaties op het wedstrijdformulier plaatsvinden, moet er toch een regel worden overgeslagen. Dit geldt ook voor de 2e en 3e periode.

In het geval dat in de 2e periode ook geen notaties plaatsvinden moet dus na de 1e periode twee regels worden overgeslagen voordat met de notaties van de 3e periode kan worden begonnen.

Persoonlijke fouten

De volgende persoonlijke fouten komen voor:

- U20** - Uitsluiting voor 20 seconden
- U20/S** - Uitsluiting voor 20 seconden + strafworp
- S** - Strafworp
- UMV** - Uitsluiting voor de duur met vervanging na 20 seconden
- UMV4** - Uitsluiting voor de duur met vervanging na 4 minuten (ook als er tussentijds een doelpunt wordt gemaakt) + strafworp voor de tegenpartij
- S/UMV** - Strafworp met uitsluiting voor de duur met vervanging

Toelichting persoonlijke fouten:

- U20** - **Onjuist terugkomen van een gestrafte speler of vervanger waarvan de ploeg in balbezit is, of een speler waarvoor de scheidsrechter de overtreder een uitsluiting geeft voor 20-seconden.**
- U20/S** - Onjuist of te vroeg terugkomen van een gestrafte speler of vervanger, waarvan de ploeg niet in balbezit is. De speler of vervanger zal worden uitgesloten voor 20-seconden en een strafworp zal aan de tegenpartij worden toegekend. (Indien een gestrafte speler of vervanger te vroeg terugkomt, zal de tijd welke hij/zij te vroeg terugkomt, niet worden bijgeteld bij de nieuwe straf. De 20-seconden gaan opnieuw in op het moment van de overtreding)
Het is een speler of vervanger die voor 20 seconden is uitgesloten, toegestaan om weer in het speelveld te komen, conform de spelregels zoals verwoord in dit cursusboek:
- UMV** - Het tonen van gebrek aan eerbied; gehoorzaamheid weigeren, grof taalgebruik en het in diskrediet brengen van het waterpolospel, ook tijdens rust time-out en doodspel
- UMV4** - Grof optreden; de betrokken speler is uitgesloten voor de duur van de wedstrijd, met vervanging na 4 minuten (gele vlag).
- S/UMV** - Het meespelen van een ongerechtigde speler

3e Persoonlijke fout

Bij elke 3e persoonlijke fout die ontstaat uit een **U20** moet de secretaris de rode vlag opsteken. Wanneer een 3e persoonlijke fout ontstaat als gevolg van het toekennen van een **S** moet de secretaris onmiddellijk de rode vlag opsteken en herhaalde fluitsignalen geven en hiermee doorgaan tot de scheidsrechter dit opmerkt. De gestrafte speler moet eerst worden gewisseld voordat de strafworp kan worden genomen.

4e Persoonlijke fout

Indien een speler zijn 3e persoonlijke fout heeft opgelopen en hij begaat nog een aanvullende zware fout dan moet dit eveneens op het wedstrijdformulier worden genoteerd met een vierde kruisje naast de kolom persoonlijke fouten.

Persoonlijke (zware) fouten U20, U20/S en S

Bij elke "zware" fout U20, U20/S en S wordt op het wedstrijdformulier genoteerd:

- het tijdstip waarop het gebeurde
- de afkorting van de overtreding
- de capkleur en het nummer van de speler die het betreft
- één kruisje in de kolom "persoonlijke fout" achter de naam van de gestrafte speler **|X|**

Persoonlijke (zware) fouten UMV en UMV4 en S/UMV

Bij elke "zware" fout UMV, UMV4 en S/UMV wordt op het wedstrijdformulier genoteerd:

- het tijdstip waarop het gebeurde
- de afkorting van de overtreding
- de capkleur en het nummer van de speler die het betreft
- één kruisje in de kolom "persoonlijke fout" en in de overige lege kolommen een horizontale streep **IXI** -----

Bij een "zware fout" mag **geen stand** worden ingevuld in de kolom wedstrijdverloop. Het vakje in de betreffende kolom op het wedstrijdformulier moet worden opengelaten.

Als een scheidsrechter **twee spelers op hetzelfde tijdstip** heeft uitgestuurd dan moet dit voor elke speler afzonderlijk op het wedstrijdformulier worden genoteerd.

Dus elke zware overtreding op een aparte regel.

Gewone fouten

Als een scheidsrechter fluit voor gewone overtredingen wordt er op het wedstrijdformulier **niets** genoteerd.

Time-outs

Als een scheidsrechter en/of secretaris fluit voor een time-out wordt er op het wedstrijdformulier genoteerd:

een kruisje in de kolom Time-out bij de aanvragende ploeg

het tijdstip waarop de Time-out werd aangevraagd

de afkorting van een Time-out = **T**

de kleur van de cap van de aanvragende ploeg

En Tenslotte

- W -functionarissen dienen tijdens de wedstrijden alleen de taken uit te voeren die in dit cursusboek zijn weergegeven.
- Het geven van aanwijzingen of het coachen van een team is achter de jurytafel niet toegestaan.
- Men dient zich als W -functionaris neutraal op te stellen. De scheidsrechter heeft het recht W -functionarissen die zich niet aan deze regel houden, te vervangen.
- Als er iets mis gaat, bijv. kapotte klok, vergeten de 30-seconden terug te zetten, dan fluiten als jurytafel.
- Het is de bezoekende ploeg toegestaan, iemand bij de jurytafel alleen vanaf het begin van de wedstrijd aan de jury toe te voegen. Deze functionaris/jury lid dient zich te kunnen legitimeren d.m.v. een geldig W -legitimatie bewijs.

5.3 Samenvatting tekens en notaties

Vlagsignalen:

- Rode vlag
 - 3e persoonlijke fout;
 - verkeerd terugkomen en verkeerd wisselen in combinatie met geluidssignaal
- Witte vlag
 - gestrafte speler van wit mag terugkomen na verstrijken straftijd
 - o 20-seconden straftijd
 - o 4 minuten (UMV4) in combinatie met de gele vlag
- Blauwe vlag
 - idem voor speler van blauw idem als witte vlag
 - o 20-seconden straftijd
 - o 4 minuten (UMV4) in combinatie met de gele vlag
- Gele vlag
 - vervanger van gestrafte speler met UMV4, mag aan het spel deelnemen na verstrijken straftijd
 - o 4 minuten (UMV4)

Geluidssignalen:

- Fluitsignaal voor 3e P indien deze wordt veroorzaakt door een strafworp
- Fluitsignaal voor verkeerd terugkomen;
- Fluitsignaal voor een ongerechtigde speler
- Fluitsignaal voor verkeerd wisselen
- (Fluit)signaal voor de 30-seconden regeling
- Fluitsignaal einde Time-out
- (Fluit)signaal einde periode

Akoestisch:

- Een ander signaal dan en fluitsignaal voor de laatste minuut van de wedstrijd of verlenging

Notaties op het wedstrijdformulier:

- Doelpunt*
- D
 - Tijdstip
 - Kleur en capnummer
 - Stand
- U-20*
- U20
 - Tijdstip
 - Kleur en capnummer
 - Kolom persoonlijke fouten één kruisje
- U-20/S*
- U20/S (Uitsluiting gecombineerd met strafworp)
 - Tijdstip
 - Kleur en capnummer
 - Kolom persoonlijke fouten één kruisje
- Strafworp*
- S
 - Tijdstip
 - Kleur en capnummer
 - Kolom persoonlijke fouten één kruisje
- Uitsluiting Met Vervanging*
- UMV
 - Tijdstip
 - Kleur en capnummer
 - Kolom persoonlijke fouten één kruisje met in de overige vak(jes) een streep
- Uitsluiting Zonder Vervanging (altijd met Strafworp) – vervanger na 4 min.*
- UMV4
 - Tijdstip
 - Kleur en capnummer
 - Kolom persoonlijke fouten één kruisje met in de overige vak(jes) een streep

Strafworp en Uitsluiting Met Vervanging

- S/UMV
- Tijdstip
- Kleur en capnummer
- Kolom persoonlijke fouten één kruisje met in de overige vak(jes) een streep

Letsel

- L
- Tijdstip
- Kleur en capnummer
- Kolom persoonlijke fouten een streep
- Aantekening maken in het vak, spelers uitgevallen door ongeval of letsel

Time-out

- T
- Tijdstip
- Kleur van de aanvragende ploeg
- Kruisje in de kolom Time-outs.

Wisselen van Capnummer

1/6
6/1

5.4 Toelichting op het voorbeeld wedstrijdformulier

- A. 1e periode : 4.28 - S/UMV B 11
B 11 neemt als 8e speler deel aan het spel.
- B. 2e periode : 2.05 U20 - W 11
W 11 komt verkeerd terug terwijl zijn ploeg in bal bezit is. hij moet wederom voor 20 seconden het speelveld verlaten. Dit is zijn 3e persoonlijke fout. Geen UMV noteren; zijn straf is U 20.
- C. 3e periode : 0.59 - UMV - B 2
B 2 maakt zich schuldig aan gebrek aan eerbied.
- D. 3e periode : 2.54 - L - B 4
B 4 wordt vervangen wegens letsel.
- E. 4e periode : 1.28 - S/UMV - W 10
W 10 na hervatting van het spel als 8e speler.
- F. 4e periode : 2.54 - S - B 5
B 5 bemoeit zich met het spel na uit het speelveld te zijn gezonden voor U20.
- G. 4e periode : 4.52 – U20/S - W 3
W 3 komt te vroeg terug terwijl zijn ploeg niet in balbezit is.

WATERPOLO - WEDSTRIJDFORMULIER van de KNZB										WEDSTRIJDVERLOOP				uitsluiting			
Wedstrijd Walvissen # Kikvorsch dd. 19 - 12 - 1994 zwembad Waterland plaats Utrecht Wedstr. nr.: 999 tijdstip volgens rooster; van 20:00 tot : 1e klasse - ald. tijdstip werkelijk; van 20:03 tot 20:50 ☒ Bond ☐ District ☐ Kring ☐ Beker ☐ Dames ☒ Heren ☐ Toernooi reden afwijking										TIJDS TIP ACTIE B/W & NR STAND				oploper teugloper			
Officials Reg. Nr voorzitters & achternaam Secretaris 12.021.174 J.M. 't Welen Tijd opnemer 12.021.176 S. ter Klaas Tijd opn. 30 - sec. 12.021.175 K. Emstra										00:48 D W7 1 - 0 1				Van Tot Van Tot			
Scheidsrechter(s) P. Fluit W. Harder Ondertekening scheidsrechter (s)										00:59 S W6 2				2 2 22 58 38			
Reden vervangende Scheidsrechter thuis uit Ondertekening ploegen										01:00 D B5 1 - 1 3				3 2 23 57 37			
Thuis ploeg Walvissen Kleur WIT Geen Log Startnummer voorzitters & schtersnam Grp. Nr. Pers. fout										02:22 U20 W11 4				4 4 24 56 36			
Verl. ☒ 57-00379 B. Sorgdrager X 1 ☒ ☐ ☐										02:29 U20 B3 5				5 5 25 55 35			
Verl. ☒ 59-00533 W. Adolfsen X 2 ☒ ☐ ☐										02:58 U20 B2 6				6 6 26 54 34			
Verl. ☐ 61-00039 H. Wegger X 3 ☒ ☒ ☐										04:24 D W11 2 - 1 7				7 7 27 53 33			
Verl. ☐ 54-00133 T. Boren X 4 ☐ ☐ ☐										04:28 S/UMV B11 A 8				8 8 28 52 32			
Verl. ☐ 60-00305 J. Krijgsman X 5 ☐ ☐ ☐										04:29 D W11 3 - 1 9				9 9 29 51 31			
Verl. ☐ 59-00005 M. Rijsbergen X 6 ☒ ☒ ☐										10				10 10 30 50 30			
Verl. ☐ 58-00141 J. Kibbelaar X 7 ☐ ☐ ☐										01:48 U20 W11 11				11 11 31 49 29			
Verl. ☐ 59-00197 R. Simons X 8 ☐ ☐ ☐										02:05 U20 W11 B 12				12 12 32 48 28			
Verl. ☐ 60-01071 N. Meijer X 9 ☐ ☐ ☐										04:09 D B9 3 - 2 13				13 13 33 47 27			
Verl. ☐ 56-00913 M. Veenstra X 10 ☒ ☒ ☐										04:49 U20 W2 14				14 14 34 46 26			
Verl. ☐ 53-00877 C. Heijnen X 11 ☒ ☒ ☒										15				15 15 35 45 25			
Verl. ☐ --54-00275-- C. Deelstra----- 12 ☐ ☐ ☐										00:59 UMV B2 C 16				16 16 36 44 24			
Verl. ☐ 55-00553 K. Dobbeltsteen X 13 ☐ ☐ ☐										01:14 D W6 4 - 2 17				17 17 37 43 23			
Begeleiding aanvoerder (nr) 7 coach W. de Jonge geel rood rapport										02:54 L B4 D 18				18 18 38 42 22			
Verl. ☐ 57-00127 W. Schouten X 5 ☒ ☒ ☐										03:34 S W10 19				19 19 39 41 21			
Verl. ☐ 58-00095 W. van de Meent X 6 ☒ ☐ ☐										03:35</							

6. Bijlage

6.1 Voorstel verbetering

De praktijk is de beste plaats om het cursusmateriaal e.a. te beoordelen.

Graag ontvangen we voorstellen gericht op verbetering:

- Actualisering van het materiaal
- Fouten in de tekst
- Verbetering van de aanwijzingen voor de docent en andere voorstellen.

Om deze voorstellen op een goede manier te kunnen beoordelen, is het zaak ze om te beginnen goed te documenteren. Daarom vragen we u als docent om uw suggesties en die van uw cursisten te beschrijven in bijgaand formulier en dit terug te sturen naar het bondsbureau, t.a.v.:

Tjalling Beets – projectleider innovatie

tjallingbeets@knzb.nl

Eenvoudige tekst aanpassingen / formulier mutaties

[illegible]

N.b. Voorstellen zo nodig nader documenteren, eventueel aantekenen op een copie van dit document

Behandeling aanvraag: - acties

Naam	adres	datum

Aanpassingen met een meer inhoudelijk karakter

Aanvraag voor wijziging van de inhoud van				
Handboek:		Jury		
Materiaal / Docent / Cursist intake / Accommodatie /				
		Inhoud	Vorm	Overige
Gericht op verbetering van:				
Toelichting:				
		Blz.	Hfdst.	Overige
Concreet gericht op voorstel:				
Concreet gericht op voorstel:				
Concreet gericht op voorstel:				
Concreet gericht op voorstel:				
Voorstel tot wijziging ingediend door:				
Voor nadere toelichting bereikbaar		telf		
		mail		

N.b. Voorstellen zo nodig nader documenteren in een bijlage

Behandeling aanvraag: - acties

Naam		datum

</			
--	--	--	--

**KONINKLIJKE
NEDERLANDSE
ZWEMBOND**

Postbus 7217
3430 JE Nieuwegein
Nederland

www.knzb.nl